

SABUNDAN DETERJANA

YÜZLERCE YIL ÖNCESİNDEN SÜZÜLÜP GELEN SABUN VE MODERN ÇAĞIN İNSANLIĞA ARMAĞANI DETERJAN... İKİSİNDEN BİRİNİ TUTMAK ZORUNDA DEĞİLSİNİZ AMA BİLİN Kİ HER İKİSİNDE DE TÜRK İHRACATÇISININ GELECEĞİ PARLAK...

Kimya denince aklımıza hep lise yıllarında ezberlemek zorunda kaldığımız formüller, “Hocam bunları karıştırınca okul havaya uçar mı?” gibi anlık heyecanlarımız gelir. Ama gerçek hayatla biraz daha büyüyünce tanışırız, kimya aslında koskoca bir sektör olarak çıkar karşımıza. Bir ülkenin gelişmişlik seviyesinin en önemli göstergelerinden biridir kimya sektörü. Tüm üretim sektörlerine hizmet veren, geniş ürün yelpazesine sahip bir sektörden bahsetmek kolay değil.

Bu yazıyı sabredip sonuna kadar okursanız, biraz rakamlara ve sektörel bilgilere boğulacaksınız, ama ardından köpükler içinde sabun tarihi size keyif verecek.

Dersimiz kimya

Osmanlı İmparatorluğu döneminde sadece ilkel teknoloji ile üretilen sabun atölyeleri, gülyağı ve barut üretimi mevcutken, kimya sektörü olarak 1950’lerden sonra hızla gelişme gösterdi. Sanayileşme hareketiyle birlikte Alman firmaları - Bayer, Henkel, Hoechst - Türklerle ortaklık kurup ilaç ve tekstil boya üretmeye başladı. Cumhuriyet devrinde devlet, biraz geç de olsa petrokimya tesisleri kurarak üretim alanında yatırımlar yapmaya yöneldi. İlk olarak 1970 yılında Yarımca’da küçük kapasiteli Petrokimya A.Ş. tesisi, ardından 1985 yılında daha büyük kapasiteli Aliağa Petrokimya kuruldu. Bugüne gelindiğinde devlet ve özel sektör olarak kimya sanayi; gübre, ilaç, boya, plastikler, sabun ve deterjan gibi sektörlerde üretimi genişletmiş durumda. Bu genişleme elbette sektörün küresel düzeydeki genişlemesinden ayrı incelenemez. Biraz da günümüz dünyasında kimya sektörünün geldiği noktaya bakalım.

Dünya genelinde 2000 yılında ekonominin yüzde 4.7 oranında büyümesine paralel olarak kimya sektöründe üretim yüzde 3.6 artarak 1.565 milyar euro’ya yükseldi. Üretimin 488 milyar euro’luk bölümü Batı Avrupa ülkeleri tarafından yapılıyor. Batı Avrupa’yı sırasıyla ABD (476 milyar euro), Japonya (237 milyar euro) izliyor. Türk kimya sektöründe elde edilen son resmi verilere göre, 2000 yılında üretimin 9.2 milyar dolar olduğunu öğreniyoruz. 2001 yılında ekonomide ve imalat sanayiinin diğer kollarında yaşanan küçülme kimya sektörünü de etkiledi. Kimya sektörü üretim endeksi yıllık bazda yüzde 3.1 gerileyerek 91.2 olarak gerçekleşti.

Türkiye, kimya sanayiinde ihracat açısından birçok ülkeyle alışveriş içinde. Toplam ihracatımızın yüzde 8’i Almanya’ya, yüzde 7’si İtalya’ya, yüzde 6’sı İngiltere’ye, yüzde 5’i Rusya Federasyonu ve Belçika’ya, yüzde 4’ü ABD, Ukrayna ve İspanya’ya yapılıyor.

En “temiz” sektör

Ürün yelpazesi oldukça geniş olan kimyanın içinde temizlik malzemeleri sektörünün yeri bir başka. Türkiye’nin kimya sektörü ihracatında en çok yüzünü güldüren temizlik malzemeleri sektöründe artılar sabun ve deterjan ürünlerinden yana. Temizlik malzemeleri sektörü ihracatının yüzde 59’unu sabunlar, yüzde 34’ünü ise diğer yıkama müstahzarları oluşturuyor. 2001 yılında sabun ihracatımız krize rağmen yüzde altı artış gösterdi. Bunun temel nedenini talebin çok üzerinde üretim kapasitesine sahip olmamızla açıklayabiliriz. Deterjan üretiminde üretim kapasitesi 785 bin ton, sabun sektörünün toplam kapasitesi ise 250 bin ton. Türkiye’de

sabun ihracatının yüzde 25'ini tek başına Dalan Kimya Endüstri A.Ş. gerçekleştiriyor. 62 yıldır İzmir'de faaliyet gösteren Dalan Kimya, 40 çeşit sabun ürününü 122 ülkeye ihraç ediyor. Halen Avrupa ülkeleri, Kuzey ve Güney Amerika, Afrika ve Ön Asya'ya ihracat yapan Dalan Kimya önümüzdeki dönemde Güney Afrika, Çin ve Okyanusya pazarlarına girmeyi planlıyor.

Türkiye'de 200 firma deterjan sektöründe, 110 firma sabun sektöründe faaliyet gösteriyor. Sabun sektöründe Hacı Şakir gibi 114 yıldır üretim yapan firmalar var. Sabunun geçmişi çok eskilere dayandığı için köklü firmaların varlığı çok doğal. Deterjanın geçmişine baktığınızda sabunla kıyas edilmeyecek kadar yeni bir temizlik maddesi. Deterjan, ilk olarak 1917 yılında Almanya'da üretildi. Deterjanın Türkiye'ye gelişi ise 1960'lara rastlar. 1970'de 5 bin ton üretimi olan deterjanın 1995 yılında 250 bin ton üretilmesi sektörün hızla ihtiyacı karşılar duruma gelmiş olduğunun kanıtı.

Deterjanı Türkiye'de yeni diye lütfen küçümsemeyelim. 2001 yılında deterjan ihracatımız 66 milyon dolar. Sabunda üretim kapasitemiz daha geniş olduğu için rakamlar 140 milyon dolara kadar yükselmiş durumda.

Sabun ya da deterjan fark etmez, temizlik malzemeleri sektöründe Türkiye'nin ihracat atağı sürüyor.

Vazgeçilmezimiz: Sabun

Günlük yaşantımızın olmazsa olmaz parçası sabun temizliğin, saflığın hatta beyazlığın simgesi... Sabundan önce temizlenmek için kül ve kil kullanan insanoğlunun sabunu neden saflığın ve beyazlığın simgesi haline getirmiş olduğunu anlamak zor değil. Temizlenmek için kum, süt, bitki yapraklarını da deneyen insanoğlunun sabunu ilk kez MS 200'lerde kullandığı varsayılıyor.

Eski bir Roma masalına göre sabunu ilk kadınlar keşfetti. "Tabiat Ana" diye boşuna seslenmiyoruz, her şeyin kaynağı kadındır diye de kesinlikle böbürlenmiyoruz, hikayemize geçiyoruz. Hayvanların kurban edildiği Sapo Dağı'nın kıyısında bulunan Tiber Nehri'nde çamaşır yıkayan kadınlar, bir gün çamaşırılarını fazla çaba sarf etmeden kolayca temizlediklerini fark ederler. Daha sonra buna hayvanların kurban edildiği zamanlarda nehre yağmurla birlikte karışan hayvan yağ ve küllerinin sebep olduğunu görürler. Nehrin sularına karışan yağ, killi çamur ve küller köpüklü bir karışım oluşturduklarından, sabunun ilk keşfi bu mite dayanır.

Efsaneler bununla sınırlı kalmıyor. Britanya Adaları'nın eski sakinlerinden Keltler'in hayvansal yağlar ve bitki küllerinden ürettikleri maddeye "saipo" adını verdiklerini biliyoruz. Bu sözcük daha sonra "soap" olarak değişti.

Sabun, Roma İmparatorluğu döneminde şeytan işi olarak nitelendirilip insan hayatından çıkartılmış; sonra da hastalıkların, salgınların önüne geçememiş Avrupa. Sabunun tekrar kullanımı 8. yüzyılda İtalya ve İspanya, ardından 13. yüzyılda Fransa ve sonrasında İngiltere'de ortaya çıkıyor. Türkler 11. yüzyıla kadar sabun yerine sulardaki soda, çöven, saparma, süt kökü, kaşık otu, herdemtaze, tavşankulağı, hintkestanesi ve kül gibi maddeleri kullanmış.

Bilimsel olarak sabun yapımı 18. yüzyılda Michel Eugene Chevreul'un gerekli kimyasal formülleri ortaya koymasıyla başlıyor. Buhar makinesinin bulunmasıyla sabun yapımı endüstriyel bir sektöre dönüşüyor. Sabun, sert sularda eritildiği zaman yeterince köpürmediğinden, 1930'larda ABD'de ilk deterjanlar ortaya çıkıyor. O günden bu yana da deterjan yapımı başlı başına bir sanayi dalına dönüşüyor.

Günümüzde sabun üreticilerinin büyük bir çoğunluğu 1800'lerden kalma metotlara bağlı üretim yapıyor. Hala sabun üretiminde hayvansal yağlar kullanılıyor. Doğal olana, bitkisel olana rağbet artsa da bugün, ambalajında "bitkisel maddelerden üretilmiştir" yazmadığı sürece tükettiğiniz sabunlar hayvansal yağlardan yapılıyor demektir.

katı sabun yapmak istiyorsan sodyum hidroksit, sıvı sabun yapmak istiyorsan potasyum

hidroksit kullanacaksın.ben sana katı sabunu anlatayım.% 5lik NaOH ÇÖZELTİSİNDEN
1000 ML

HAZIRLANIR.Bir behere 5 gr yağ alınır.ateşe konur ve her 5 dk.da bir hazırlanan çözeltden
20 ml eklenir ama sürekli karıştırılır.1000 ml lik çözeltili bitinceye kadar işleme devam
edilir.ve üç gün kalıpta bekletilir.